

**ЧЕРКАСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**
імені Богдана Хмельницького

**Силабус навчальної дисципліни
ВК 08 «Методика навчання громадянської та
історичної освітньої галузі»**

Статус дисципліни: вибіркові компоненти
освітньо-професійної програми
Цикл: професійна підготовка

Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка			
Спеціальність	012 Дошкільна освіта			
Освітня програма	«Дошкільна та початкова освіта»			
Ступінь вищої освіти	Бакалавр			
Форма навчання	Денна, заочна			
Курс	2			
Семестр	3			
Обсяг дисципліни	Кредити	3	Години	90
Семестровий контроль	Залік			
Викладач	Степанова Наталія Михайлівна, к.філос.н., доцент			
Контактна інформація	Stepanova76@vu.cdu.edu.ua			
Кафедра	Кафедра дошкільної освіти			
Навчально-науковий інститут / Факультет	ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва			
Мова викладання	Українська			
Предмет навчання	Навчальна дисципліна «Методика навчання громадянської та історичної галузі» є комплексною освітньою програмою, яка розроблена на виконання концепції розвитку громадянської освіти в Україні, забезпечення прав дитини й спрямована на реалізацію загальної мети повної середньої освіти, яку ставить перед собою нова українська школа. Здобувачі освіти мають розумітися у питаннях дотримання прав дитини та людини, розвитку та соціалізації особистості, формуванні її національної самосвідомості, громадянської позиції, загальної культури, світоглядних орієнтирів, критичного мислення, творчих здібностей, дослідницьких та аналітичних навичок. Також вони мають усвідомлювати, що результатом навчання за курсом «Громадянська освіта та правове виховання дітей» має стати усвідомлення себе громадянами України, здатність проявляти громадянську активність, жити й цивілізовано взаємодіяти в суспільстві, прагнути до вдосконалення й навчання впродовж життя, бути готовим до свідомого життєвого вибору та самореалізації.			
Мета	Метою курсу є розвиток демократичних цінностей, поведінкових настанов, практичних навичок, знань, оволодіння якими дає змогу кожній особистості дієво			

	прилучатися до демократії, уналежнює компоненти, задекларовані Рамкою компетентностей для культури демократії Ради Європи як-от: цінності, поведінкові установки, практичні навички, знання та їх критичне осмислення.
Програмні результати	ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку. ПР-15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності. ПР-16. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей. ПР-23. Організовувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів. ПР-24. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.
Компетентності	КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

	КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді. КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації. КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів). КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини. КС-21. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.
Зміст дисципліни	Змістовий модуль 1. Демократична держава. Громадянське суспільство Тема 1. <i>Людина і держава.</i> Взаємовідносини людина – держава. Права та відповідальність людини й громадянина. Відповідальність держави за дотримання й захист прав і свобод людини. Обов'язки громадянина та обов'язки держави. Тема 2. <i>Людська гідність і права.</i> Поняття людської гідності. Людська гідність – основа природного права. Рівноправність. Охорона й захист людської гідності. Гуманізм як цілісна системи поглядів на людину. Тема 3. <i>Історія української держави (оглядово).</i> Період давніх часів. Історія середньовіччя. Українське національне відродження. Етапи становлення української держави. Змістовий модуль 2. Особистість та її ідентичність

	Тема 4. <i>Самоідентифікація особистості</i>. Індивід. Особа. Особистість. Персона. Громадянин. Ідентичність. Моя ідентичність. Складники ідентичності. Формування самоідентичності. Особиста гідність і совість. Креативність. Тема 5. <i>Соціалізація особистості</i>. Поняття соціалізації. Етапи соціалізації. Однолітки. Поняття субкультури. Дитячі субкультури. Тема 6. <i>Соціокультурна багатоманітність</i>. Поняття соціуму. Соціальна структура. Соціальна згуртованість. Соціальні цінності. Гендерна, етнічна, конфесійна різноманітність. Рівність. Змістовий модуль 3. Методика навчання історії та громадянської освіти Тема 7. <i>Методи і технології навчання громадянської освіти</i>. Громадянознавчі поняття: структура і способи визначення. Методи розвитку навчальних компетентностей нижчого рівня. Технології розвитку навчальних компетентностей вищого рівня. Тема 8. <i>Хмарні технології в навчанні громадянської освіти</i>. Метод проектів. Тема 9. <i>Навчальні ресурси із історії та громадянської освіти та особливості їх застосування</i>. Класифікація засобів навчання та їх використання у навчальному процесі. Міжпредметні зв'язки у навчанні громадянської освіти.	
Розподіл годин	<i>Денна форма навчання</i>	
	Лекційні	14
	Практичні/семінарські	16
	Самостійна робота	60
	<i>Заочна форма навчання</i>	
	Лекційні	2
	Практичні/семінарські	2
	Самостійна робота	86
Критерії оцінювання роботи студентів	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача освіти під час вивчення дисципліни: - підсумковим видом контролю з дисципліни є залік. Загальна оцінка за курс становить суму балів за результати навчальних досягнень здобувача освіти під час поточного й підсумкового контролю (100 балів); - оцінку «відмінно» отримують здобувачі освіти, які виявляють системні й глибокі знання, демонструють	

	здатність самостійно й творчо виконувати завдання, вміння застосовувати теоретичні знання до професійних ситуацій; - оцінку «добре» отримують здобувачі освіти, які засвоїли навчальну програму в повному обсязі, виконують самостійно завдання, але у своїх відповідях допускають окремі неточності; - оцінку «задовільно» отримують здобувачі освіти, які виявляють знання основного матеріалу в обсязі достатньому для здійснення виробничих функцій і здатні виконувати відповідні завдання, передбачені навчальною програмою; оцінку «незадовільно» отримують здобувачі освіти, які мають несистемні, поверхневі знання, неспроможні самостійно виконувати завдання і не виявляли наполегливості у навчально-пізнавальній діяльності.
Інформаційне забезпечення (лінк на е-НМЗНД)	1. Базовий компонент дошкільної освіти. URL: https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoi-osviti-v-ukrayini 2. Державний стандарт початкової освіти URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text 3. ЗУ «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-УП. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 4. ЗУ «Про дошкільну освіту» URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text 5. ЗУ «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-УІІІ. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19 6. Концепція «Нова українська школа». URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf Основні джерела: 7. 3-D Демократії: думаємо, дбаємо, діємо. Курс громадянської освіти URL: https://citizen.in.ua/page-community-lang_name 8. Власенко В. Основні пріоритети реформування громадянської освіти в Україні. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки. Випуск 1 (92). С. 70-74. 9. Громадянська освіта: теорія і методика навчання. Київ, Видавництво ЕТНА-1, 2008. 174 с. 10. Концепція громадянської освіти в Україні URL: http://osvita.khpg.org/index.php?id=976003974 11. Комплект плакатів Громадянська освіта Інтегрований курс 10 клас (укр). Київ, ВГ «Основа», 2019. 8 с. 12. М18: ми можемо більше! URL: https://www.m18.org.ua/ 13. Медіаграмотність та критичне мислення на уроках суспільствознавства: посібник для вчителя / За ред. В. Іванова, О. Волошенюк. Київ : ЦВП, АУП, 2016. 243 с. 14. Хартія Ради Європи з освіти для демократичного громадянства й освіти з прав людини. Рекомендація CM/Rec (2010)7, ухвалена

	Комітетом Міністрів Ради Європи 11 травня 2010 р., та пояснювальний меморандум. Видавництво Ради Європи: F-67075 Strasbourg Cedex. 35 с. 15. Чернявський С. Як створити сучасну шкільну газету: Навчальний модуль. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2014. 75 с. Додаткові джерела: 16. www.gurt.org.ua – інформація від Центру розвитку громадських організацій «Гурт» (матеріали подані українською та англійською мовами). 17. https://www.living-democracy.com.ua/ – відкритий освітній портал для всіх охочих більше дізнатися про демократію, громадянську освіту і цінності «Живемо в демократії». 18. www.khpg.org/osvita.html – громадянська освіта на сайті Харківської правозахисної групи. 19. www.rada.kiev.ua – сторінка Верховної Ради України, яка містить законодавство України та дає змогу здійснювати швидкий пошук необхідних документів (інформацію подано переважно українською мовою). 20. www.education.unesco.org/education/ecp/index.html – сайти ЮНЕСКО пропонують навчальні посібники для освіти з прав людини, широкий спектр матеріалів з громадянської освіти – від підручників, навчальних курсів до спеціальних досліджень, корисні директорії, та «путівник з толерантності». Освітняни також можуть скористатися потужною мультимедійною бібліотекою ЮНЕСКО. 21. Коржуев, А. В. Рефлексия и критическое мышление в контексте задач высшего образования. Педагогика. 2002. № 1. С. 18-22. 22. Степанова Н. М. «SOFT SKILLS» і способи їх розвитку в дітей старшого дошкільного віку. Scientific Collection «InterConf», (66): with the Proceedings of the 9th International Scientific and Practical Conference «Challenges in Science of Nowadays» (July 16-18, 2021). Washington, USA: EnDeavours Publisher, 2021. 522 p. Pp. 180 – 183. 23. Soft skills для розвитку дитини: емоційний інтелект, комунікація та медіаграмотність. Медіаальбом для наймолодших / Ю. М. Зоря, Н. М. Степанова / За редакцією О. В. Волошенюк. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2021. 42 с. 24. Терно, С. О. Критичне мислення – сучасний вимір суспільствознавчої освіти. Запоріжжя: Просвіта, 2009. 268 с. (Terno_monograph.pdf). 25. Терно, С. О. Теорія розвитку критичного мислення (на прикладі навчання історії) [посібник для вчителя]. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2011. 105 с.
Матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія теоретичного навчання, лабораторне обладнання, навчальні стенди, проектор, ноутбук, смартфон, наукова література, презентаційні матеріали.

